

Facts & Figures Geneesmiddelen

Betaalbaarheid

Uitgaven apotheekzorg in 2019

- € 3,2 miljard excl. en
- € 4,8 miljard incl. apothekerskosten

Ontwikkeling prijzen apotheekzorg

- Prijzen van extramurale geneesmiddelen dalen

Apotheekzorg

Beschikbaarheid

Gebruik apotheekzorg in 2019

- 11,5 mln patiënten
- 224.784 uitgiften
- 8.983.243 DDD

Medisch Specialistische Zorg (MSZ)

Uitgaven Medisch Specialistische Zorg (MSZ) in 2019

- € 2,4 miljard aan 'add-on'
- Naar schatting rond de € 0,5 miljard aan geneesmiddelen die onderdeel zijn van dbc's

Ontwikkeling prijzen MSZ

- Nog niet bekend

Uitgaven en gebruik weesgeneesmiddelen in 2019

- €340 mln
- 8.100 patiënten

Uitgaven en gebruik oncologie in 2019

- €1,3 miljard
- 140.000 patiënten

Gebruik MSZ in 2019

- 300.981 patiënten
- Uitgiften nog niet bekend
- DDD nog niet bekend

Uitgaven OTC

- Nog niet bekend

Uitgaven Wlz

- Nog niet bekend

Meldingen van (mogelijke) tekorten in 2019

- 1.492 bij Farmanco
- 1.965 bij het Meldpunt Geneesmiddelen-tekorten- en defecten

Doorlooptijden

- Nog niet bekend

Innovatie en geneesmiddelenmarkt

Geneesmiddelen op de markt in 2019

- 14.239 ingeschreven handelsvergunningen
- 1.385 intrekkingen van handelsvergunning na inschrijving
- 1.377 nieuw ingeschreven handelsvergunningen

Nieuwe werkzame stoffen in 2019

- 30

Ontwikkeling in 2019

- 674 aanvragen voor 'scientific advice' bij EMA
- 1.901 klinische trials met een EudraCT protocol in fase 1, 2 & 3 met de status 'lopend'
- 336 klinische trials met een EudraCT protocol in fase 1, 2 & 3 met de status 'afgerond'

Marktsegmenten

- Nog niet bekend

Uitgaven geneesmiddelen apothekzorg

Definitie: Uitgaven aan geneesmiddelen die extramuraal zijn verstrekt en vergoed op grond van de Zorgverzekeringswet (Zvw). De uitgaven zijn inclusief dienstverlening en btw.

Bron: Zorginstituut GIP databank
(uitgelezen d.d. 26 nov 2020)

Gebruikte invulvelden:

Categorie: Geneesmiddelen

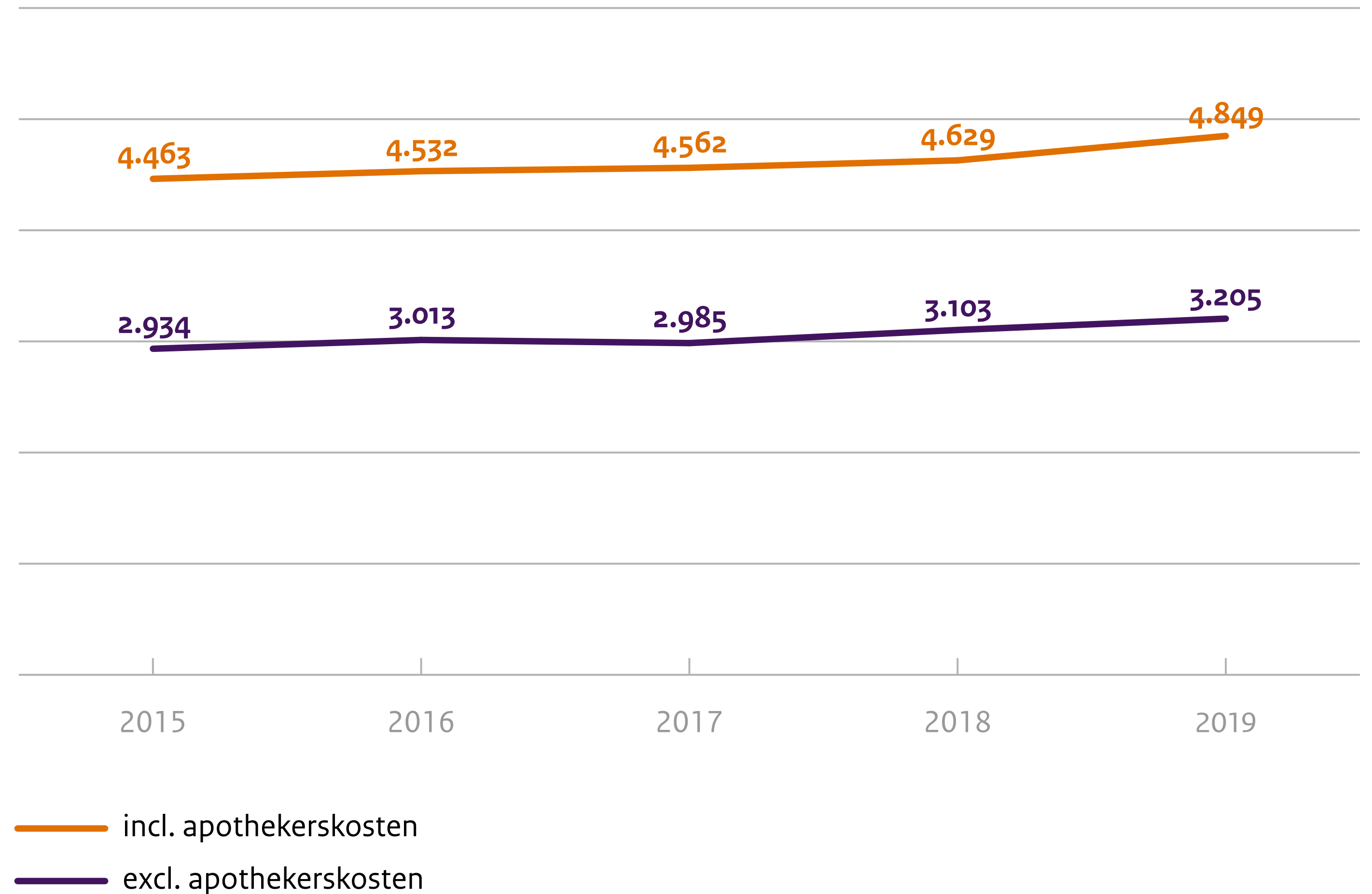
Tabel of rapportage: Meerjarentabel

Gegevenssoort: Vergoeding

Specificatie: Geen specificatie

Meer info via deze [link](#)

Uitgaven in miljoen euro. 2015-2019*

* in 2019 is de btw met 3% verhoogd.

Uitgaven geneesmiddelen Medisch Specialistische Zorg (MSZ)

Definitie: Totale vergoeding aan geneesmiddelen die als add-on worden bekostigd binnen de MSZ binnen de Zorgverzekeringswet. Deze geneesmiddelen declareren ziekenhuizen apart bij zorgverzekeraars, d.w.z.: bovenop de kosten van een behandeling (Diagnose Behandel Combinatie (DBC)).

Bron: Zorginstituut GIP databank
(uitgelezen d.d. 26 nov 2020)

Gebruikte invulvelden:

Categorie: Geneesmiddelen

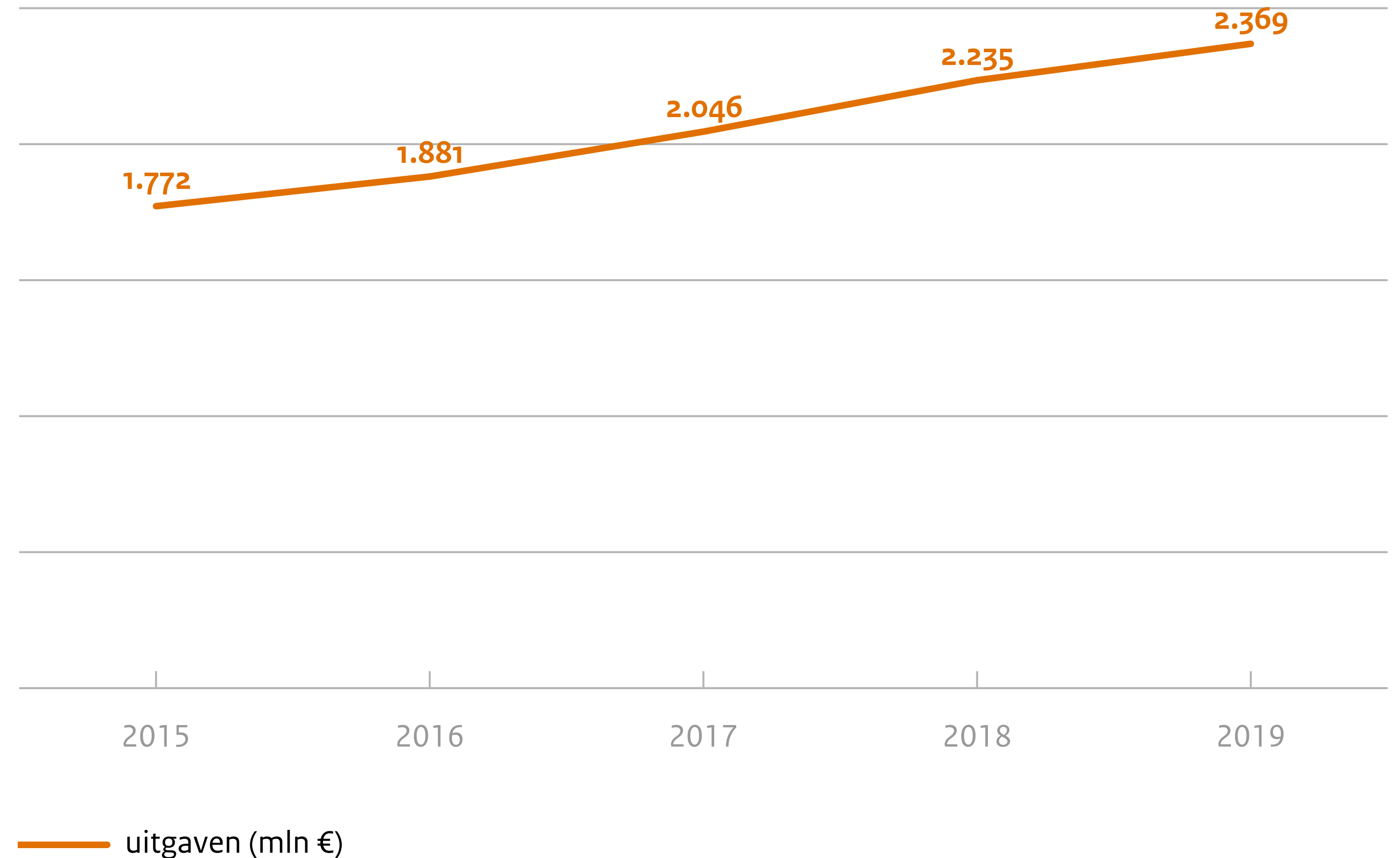
Tabel of rapportage: Dure intramurale geneesmiddelen

Gegevenssoort: Vergoeding

Specificatie: Geen specificatie

Meer info via deze [link](#) en de [Nza-monitor dure geneesmiddelen](#)

Intramurale dure en weesgeneesmiddelen. 2015-2019*

NB. Naar schatting bedragen de uitgaven aan geneesmiddelen die onderdeel zijn van DBC's rond de € 0,5 miljard (Bron: schatting door Farminform).

* in 2019 is de btw met 3% verhoogd.

Uitgaven

duiding van de cijfers

- In deze rapportage wordt qua definitie van uitgaven aangesloten bij wat VWS en Zorginstituut als uitgaven van zorg zien: ‘de schadelast’ van verzekeraars.
- Uitgaven aan dure geneesmiddelen binnen ziekenhuizen (de ‘add-ons’) stijgen in periode 2015-2019 met gemiddeld 7,5% per jaar (m.n. door stijging uitgaven aan oncologische middelen) (bron: GIP-databank, overzicht ‘Intramurale dure en weesgeneesmiddelen, 2015-2019’).
- Uitgaven aan geneesmiddelen binnen apothekerszorg groeien in de periode 2015-2019 met gemiddeld 1% per jaar (bron: GIP-databank, overzicht ‘Meerjarentabel’, het saldo van het totaal vergoede aan geneesmiddelen en de post ‘Nog te betalen/verrekenen’ (betalingen achteraf door apothekers, leveranciers en VWS aan zorgverzekeraars op grond van prijsafspraken)).
- Er zijn nog geen eenduidige, openbare data over ‘Over-The-Counter’ geneesmiddelen (uitgaven aan niet receptplichtige geneesmiddelen, die zonder voorschrift van een arts via drogisterijen e.d. worden verkocht).
- Er zijn nog geen eenduidige, openbare data over uitgaven aan geneesmiddelen in de Wlz.

Gebruik van en uitgaven aan (niet-oncologische) weesgeneesmiddelen

Definitie: Weesgeneesmiddelen zijn medicijnen voor zeldzame, ernstige aandoeningen. De weesgeneesmiddelenmonitor gaat vooral over niet-oncologische weesgeneesmiddelen (dus over medicijnen die niet bestemd zijn voor kanker).

Bron: Zorginstituut Monitor Weesgeneesmiddelen in de praktijk 2020

Meer info via deze [link](#)

Niet-oncologische weesgeneesmiddelen totale vergoeding in miljoenen euro's (inclusief BTW), aantal geneesmiddelen en schatting van het aantal unieke behandelde verzekerden per jaar.

Jaar	2015	2016	2017	2018	2019
Vergoed	235	261	272	307	340
Aantal middelen	40	45	49	57	63
Aantal verzekerden	5320	5750	6160	6570	8100

Gebruik van uitgaven aan oncolytica

Definitie: Medicijnen gebruikt voor de behandeling van kanker.

Bron: Zorginstituut GIP databank
(uitgelezen d.d. 26 nov 2020)

Gebruikte invulvelden:

Categorie: Geneesmiddelen

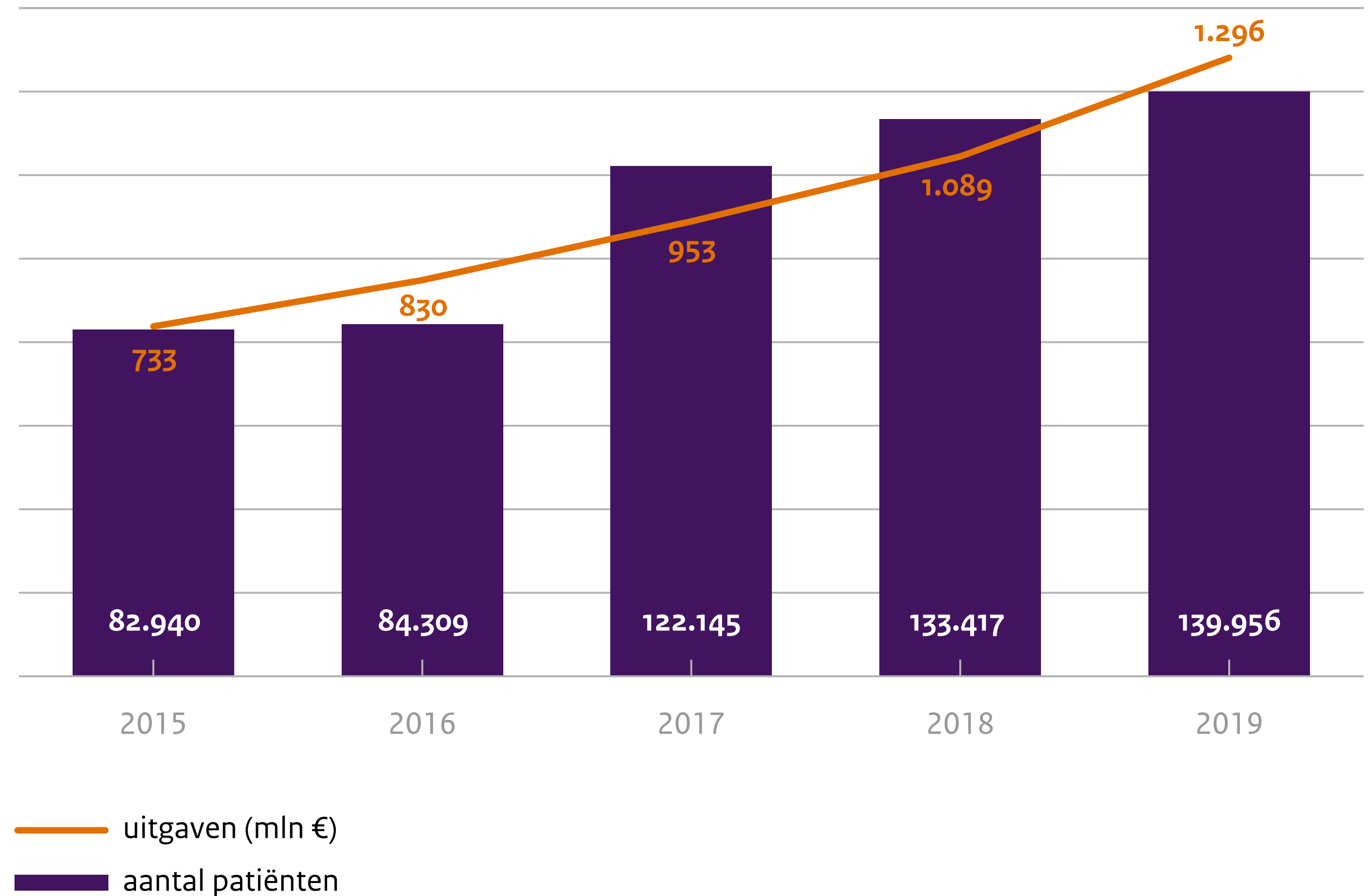
Tabel of rapportage: Dure intramurale geneesmiddelen

Gegevenssoort: 1) Gebruikers en 2) Vergoeding

Specificatie: Geen specificatie

Meer info via deze [link](#)

Aantal patiënten dat gebruik maakt van en de uitgaven aan oncolytica.

Ontwikkeling van prijzen van geneesmiddelen (1/2)

Er zijn **geen** Nederlandse bronnen met cijfers over de ontwikkeling van prijzen van **alle** geneesmiddelen over de afgelopen 5 jaar. Het Zweedse ‘zorginstituut’ (TLV) brengt jaarlijkse internationale vergelijkingen m.b.t. geneesmiddelen uit. De analyses zijn gemaakt op apotheekinkoopprijzen (‘lijstprijzen’). De geneesmiddelen zijn hierbij in twee segmenten verdeeld: als geneesmiddelen niet generiek zijn, dan valt het onder ‘not exposed to competition’. Als geneesmiddelen wel generiek zijn dan valt het onder ‘exposed to competition’.

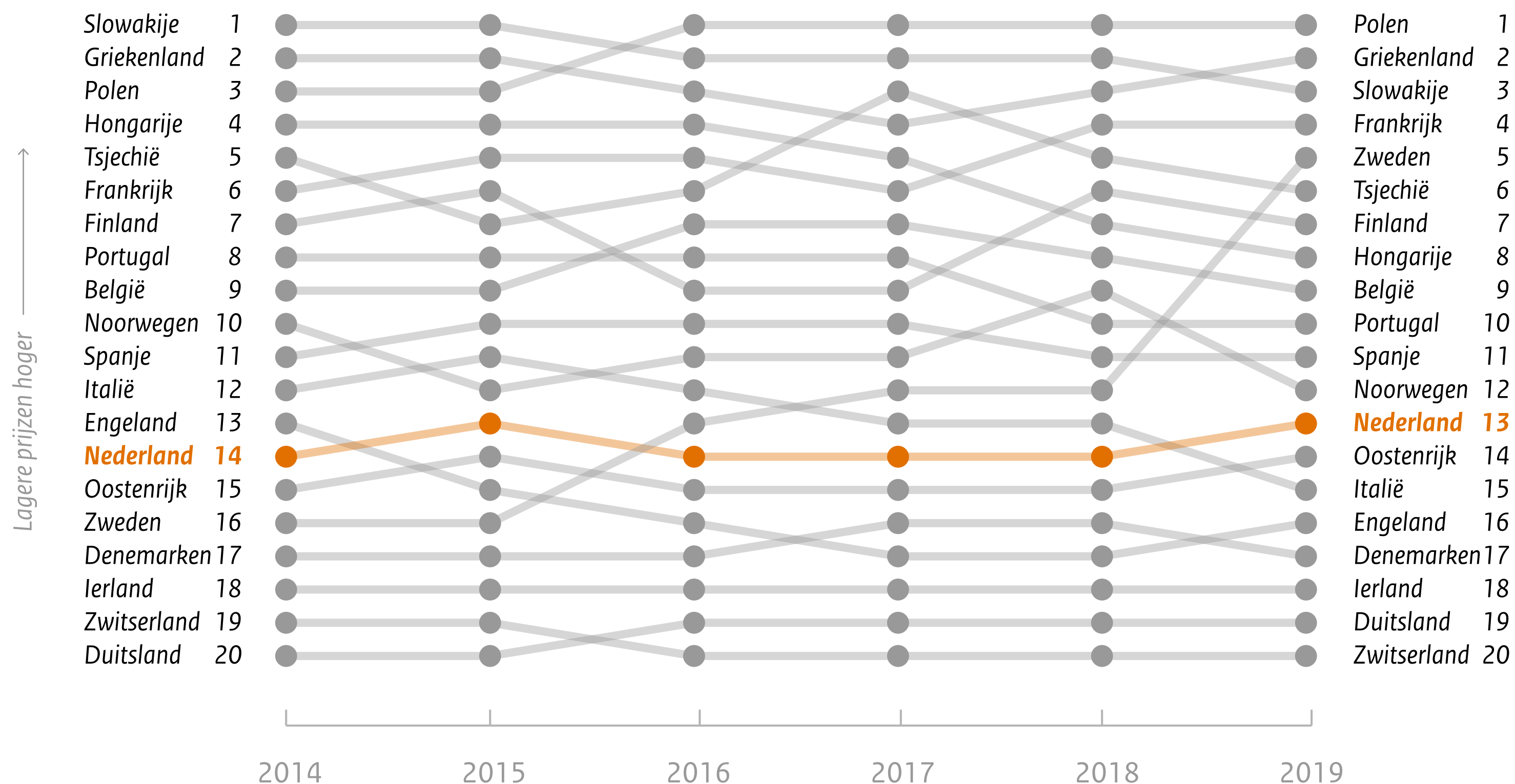
Bron: International price comparison 2019, Dental and Pharmaceutical Benefits Agency (TLV), January, 2020

Meer info via deze [link](#)

[Lees meer](#) over de ontwikkeling van prijzen specifiek in de apotheekzorg.

Development of the price comparison over time as cross-section. 2014-2019

Pharmaceuticals not exposed to competition.

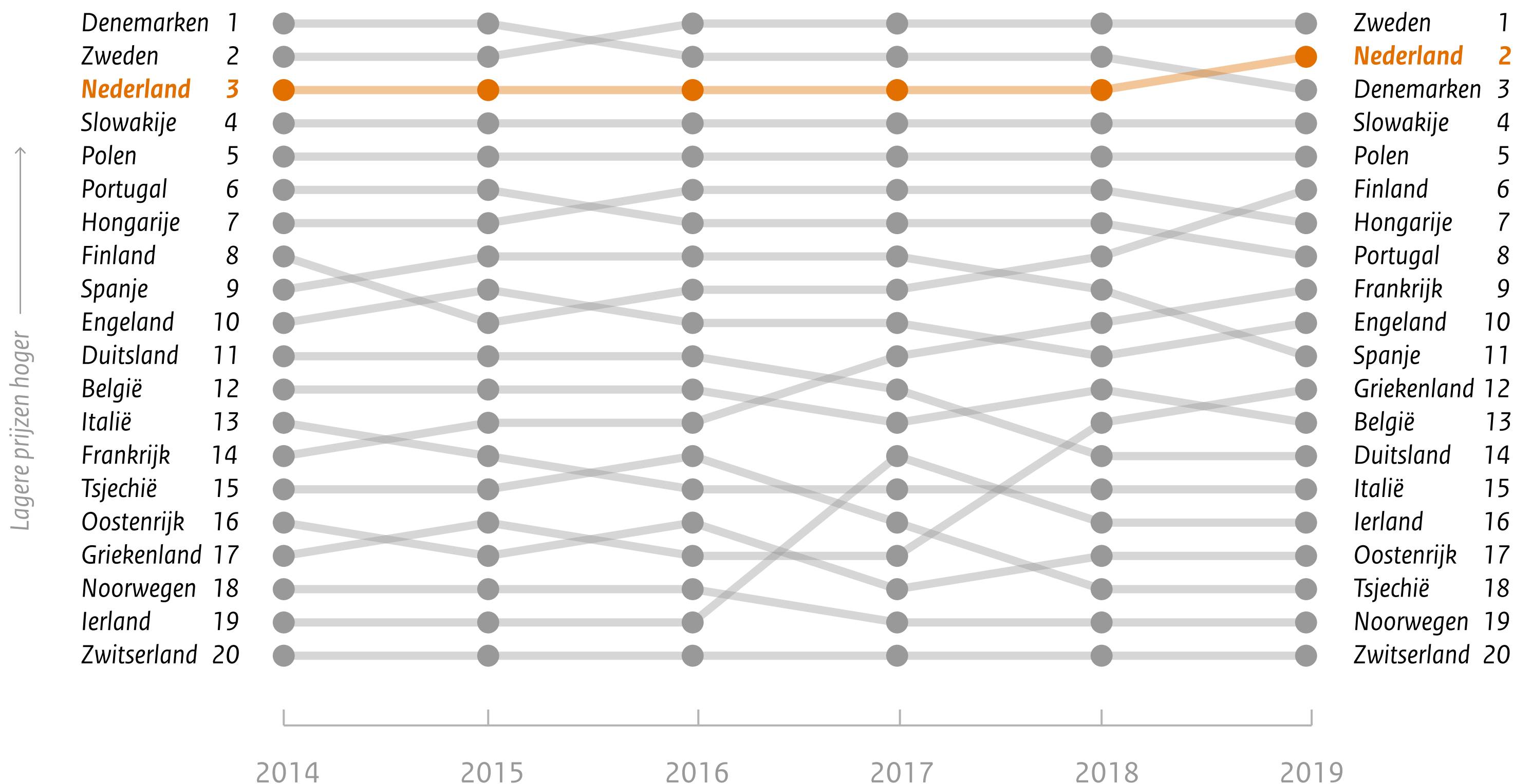

Ontwikkeling van prijzen van geneesmiddelen (2/2)

Development of the price comparison over time as cross-section. 2014-2019

Pharmaceuticals exposed to competition.

Bron: International price comparison 2019, Dental and Pharmaceutical Benefits Agency (TLV), January, 2020

Meer info via deze [link](#)

[Lees meer](#) over de ontwikkeling van prijzen specifiek in de apothekzorg.

Ontwikkeling van prijzen van geneesmiddelen apothekerszorg (1/2)

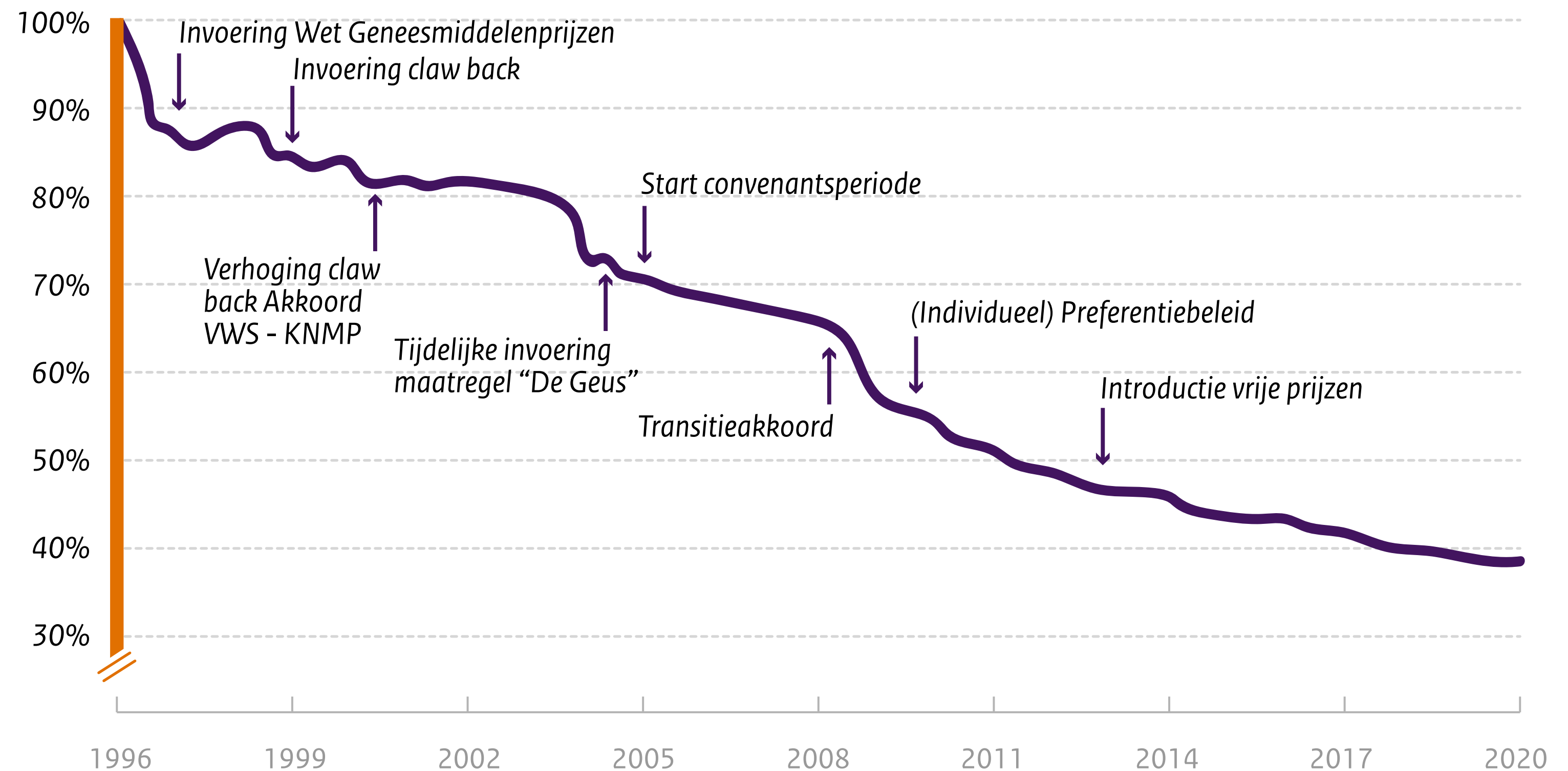
Definitie: De Stichting Farmaceutische Kengetallen (SFK) kijkt per artikel/geneesmiddel naar het afgeleverde volume in een maand, en vermenigvuldigen dat met de prijzen van diezelfde maand. Daarnaast vermenigvuldigt SFK dat volume met de prijzen van de volgende maand. Dat verschil drukt SFK uit in een index.

Bron: SFK

Meer info via deze [link](#)

Ontwikkeling prijsindex van receptplichtige geneesmiddelen in het basispakket. (januari 1996 = 100)

NB. Er zijn nog geen bestaande data-bronnen over de ontwikkeling van prijzen van geneesmiddelen in de MSZ.

Ontwikkeling van prijzen van geneesmiddelen apotheekezorg (2/2)

Een andere indicatie voor de ontwikkeling van prijzen in de apotheekezorg is de tabel met de gemiddelde vergoeding per DDD voor specialité geneesmiddelen (merkgeneesmiddel waarop nog patent (marktbescherming) rust en dat uitsluitend door de patenthouder/fabrikant op de markt mag worden gebracht) en generieke geneesmiddelen (merkloze variant van het oorspronkelijke specialité waarvan het patent is verlopen en er geen sprake meer is van marktbescherming) in de apotheekezorg.

Bron: Zorginstituut GI Peilingen 2017

Meer info via deze [link](#)

[Lees meer](#) over de ontwikkeling van prijzen van alle geneesmiddelen.

Farmaceutische zorg (WMG): Vergoeding WMG-geneesmiddelen en DDDs. 2008-2017

1 = 1 MILJOEN EURO

Vergoeding geneesmiddelen	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Specialités	3.258	3.184	3.177	3.170	2.646	2.319	2.273	2.415	2.475	2.434
Generiek (1A)	584	420	398	362	342	380	417	429	446	460
Totaal	3.843	3.603	3.574	3.532	2.988	2.700	2.690	2.843	2.921	2.894

1 = 1 MILJOEN

Aantal DDDs	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Specialités	3.800	3.726	3.582	3.108	2.880	2.652	2.619	2.656	2.747	2.639
Generiek (1A)	3.573	3.617	4.077	4.248	4.654	4.974	5.201	5.352	5.651	5.808
Totaal	7.373	7.343	7.659	7.356	7.534	7.625	7.821	8.008	8.398	8.447

1 = 1 EURO

Gemiddelde vergoeding	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Specialités	0,86	0,85	0,89	1,02	0,92	0,87	0,87	0,91	0,90	0,92
Generiek (1A)	0,16	0,12	0,10	0,09	0,07	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08

- De gemiddelde vergoede prijs per DDD bij spécialités in 2017 ligt iets hoger dan in 2008. Al dient hierbij wel opgemerkt te worden dat er in de loop der jaren overhevelingen van apotheekezorg naar medisch specialistische zorg zijn geweest en 'de groep spécialités' uiteraard in de loop der jaren veranderd.
  - De gemiddelde vergoede prijs per DDD bij generieken is in de loop de jaren gedaald naar rond de € 0,08 (en is daarop gestabiliseerd)
- NB. Er zijn nog geen bestaande data-bronnen over de ontwikkeling van prijzen van geneesmiddelen in de MSZ.

Gebruik duiding van de cijfers

- Uitgiften en DDD's zijn verschillende indicatoren van gebruik en de ontwikkeling door de jaren heen. We gebruiken uitgiften en DDD's om bijvoorbeeld te relateren aan uitgaven (zoals bijvoorbeeld [hier](#) is gedaan als indicator voor de ontwikkeling van de prijzen van geneesmiddelen in de apotheekzorg), of om een knik in een trend te proberen verklaren (zoals [hier](#) bij de DDD's het geval).
- De afgelopen jaren schommelt het totaal aantal DDD's (extramuraal) rond de 9 miljard en het totaal aantal patiënten dat gebruikt maakt van extramurale geneesmiddelen betreft rond de 11,5 miljoen.
- Gebruik van geneesmiddelen in de ziekenhuizen stijgt.
- Er zijn nog geen databronnen beschikbaar over uitgiften en DDD's voor MSZ zorg.

Gebruik van geneesmiddelen in de apotheekzorg

Definitie: geneesmiddelen die vallen onder de aanspraak farmaceutische zorg; die door specialisten en huisartsen worden voorgeschreven en door openbare apotheken afgeleverd aan patiënten; en direct door de zorgverzekeraars worden betaald.

Bron: Zorginstituut GIP databank
(uitgelezen d.d. 26 nov 2020)

Gebruikte invulvelden:

Categorie: Geneesmiddelen

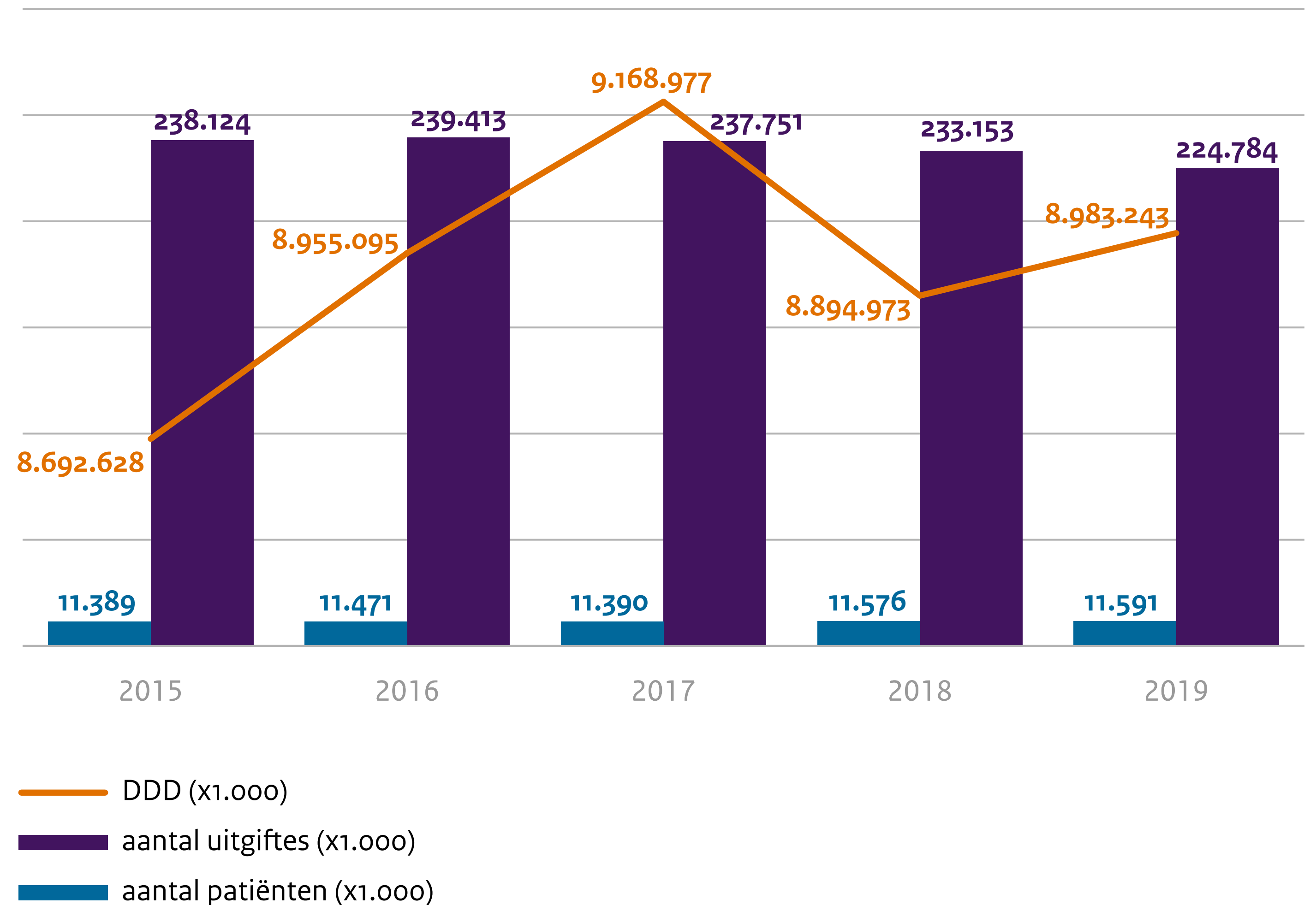
Tabel of rapportage: Meerjarentabel

Gegevenssoort: 1) Gebruikers, 2) Uitgiftes en 3) DDD's

Specificatie: Geen specificatie

Meer info via deze [link](#)

Gebruik geneesmiddelen in de apotheekzorg. 2015-2019

Gebruik van geneesmiddelen in de ziekenhuiszorg

Definitie: geneesmiddelen die vallen onder de aanspraak op geneeskundige zorg (MSZ); door specialisten worden voorgeschreven; door het ziekenhuis worden betaald; het ziekenhuis maakt contractafspraken met zorgverzekeraars over deze kosten.

Bron: Zorginstituut GIP databank
(uitgelezen d.d. 26 nov 2020)

Gebruikte invulvelden:

Categorie: Geneesmiddelen

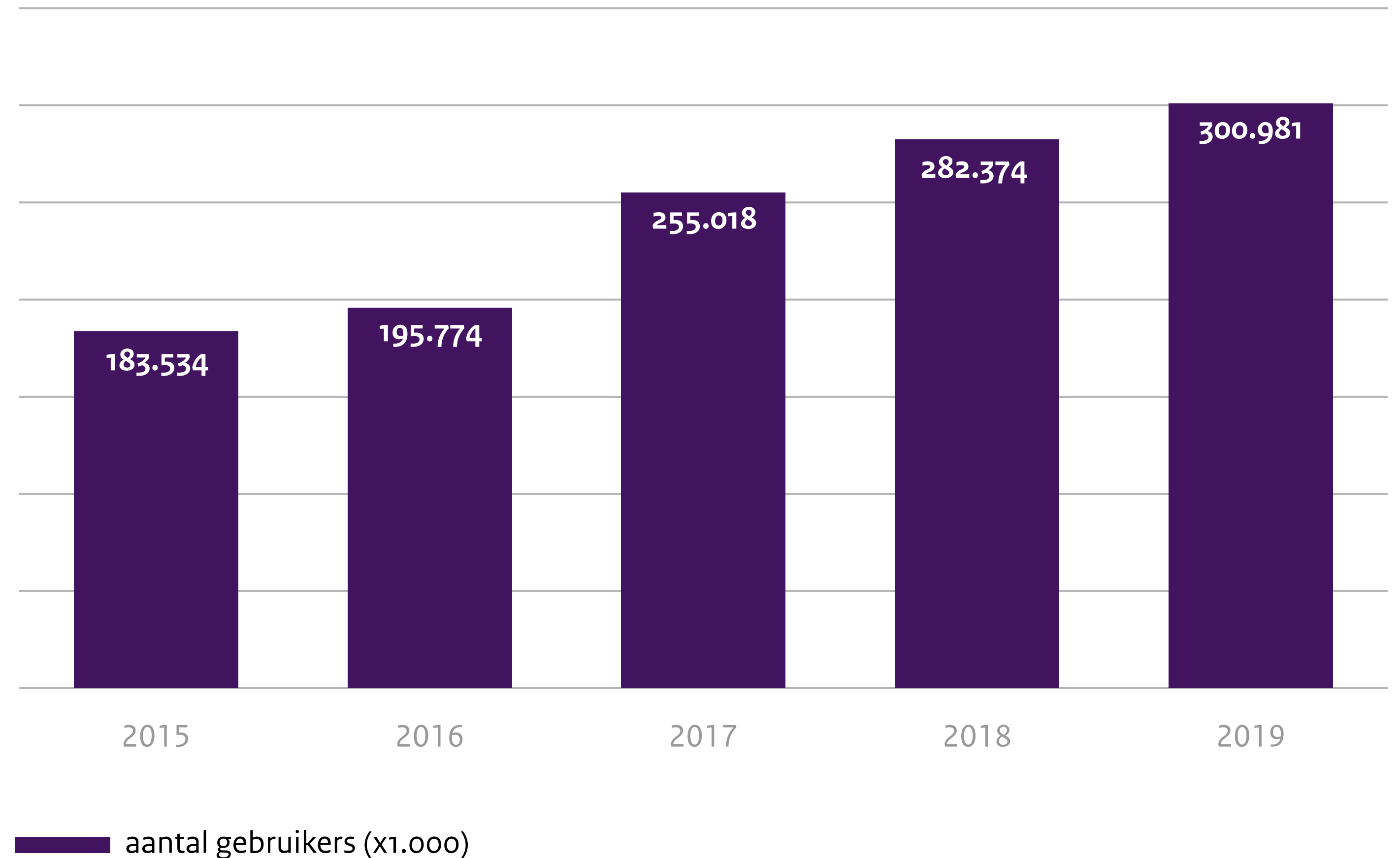
Tabel of rapportage: Dure intramurale geneesmiddelen

Gegevenssoort: Gebruikers

Specificatie: Geen specificatie

Meer info via deze [link](#)

Gebruik geneesmiddelen in de ziekenhuiszorg. 2015-2019

N.B. Er zijn nog geen data bronnen beschikbaar over uitgiften en DDD's voor MSZ zorg.

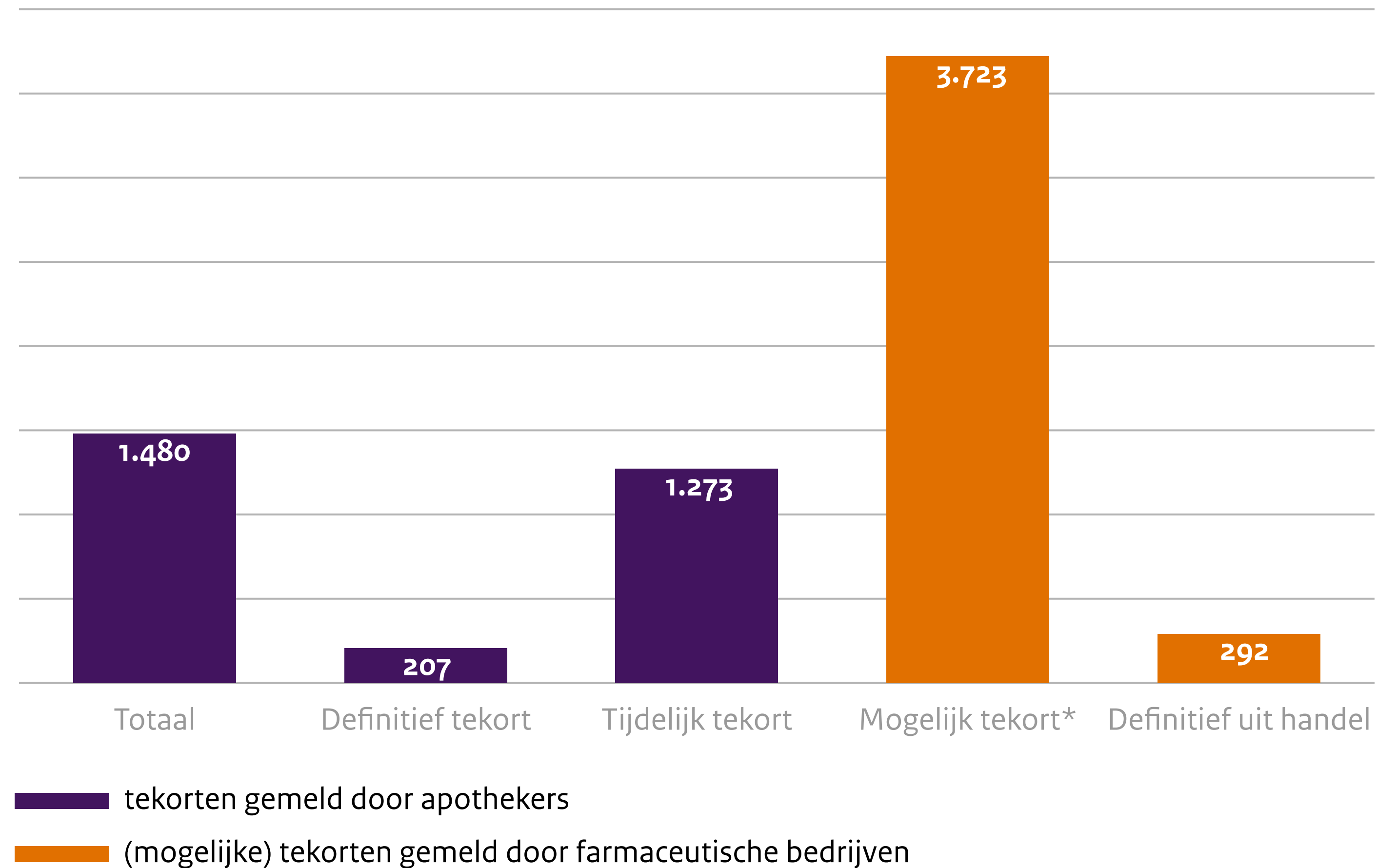
Meldingen genees- middelentekorten

Definitie: Er is geen eenduidige definitie van een tekort. In Nederland zijn de belangrijkste bronnen van informatie over geneesmiddelentekorten (i.) Het Meldpunt geneesmiddelentekorten en defecten en (ii.) Farmanco. **i**

Bronnen: KNMP Farmanco (verslagjaar 2020) en Rapportage Meldpunt geneesmiddelentekorten en -defecten 2020.

Meer info via deze [link](#) en via [de Rapportage Meldpunt geneesmiddelentekorten en -defecten](#)

Tekorten gemeld door apothekers en (mogelijke) tekorten gemeld door farmaceutische bedrijven.

* Geneesmiddelen die tijdelijk niet of minder in de handel zijn waardoor een mogelijk tekort kan ontstaan. De 3.723 meldingen van leveringsproblemen gaan over 2.079 verschillende geneesmiddelen.

→ Het is ten tijde van de melding nog niet duidelijk of er daadwerkelijk een tekort zal ontstaan voor de patiënt, of dat een tekort kan worden voorkómen, of opgevangen met bijvoorbeeld hetzelfde middel van een andere fabrikant, zodat dat de patiënt er zo min mogelijk hinder van heeft.

Aantal geneesmiddelen op de markt

Definitie: Aantal ingeschreven handelsvergunningen bij het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG) en het aantal verzoeken van een firma tot intrekking van een geregistreerd medicijn. Voor elke andere werkzame stof, sterkte of farmaceutische vorm is er een aparte handelsvergunning. Verschillende verpakkingsgrootten vallen wel onder eenzelfde handelsvergunning.

Bron: CBG

Informatie over nieuw ingeschreven handelsvergunningen zijn te vinden via de Geneesmiddelen informatiebank (uitgelezen op d.d. 2 dec 2020).

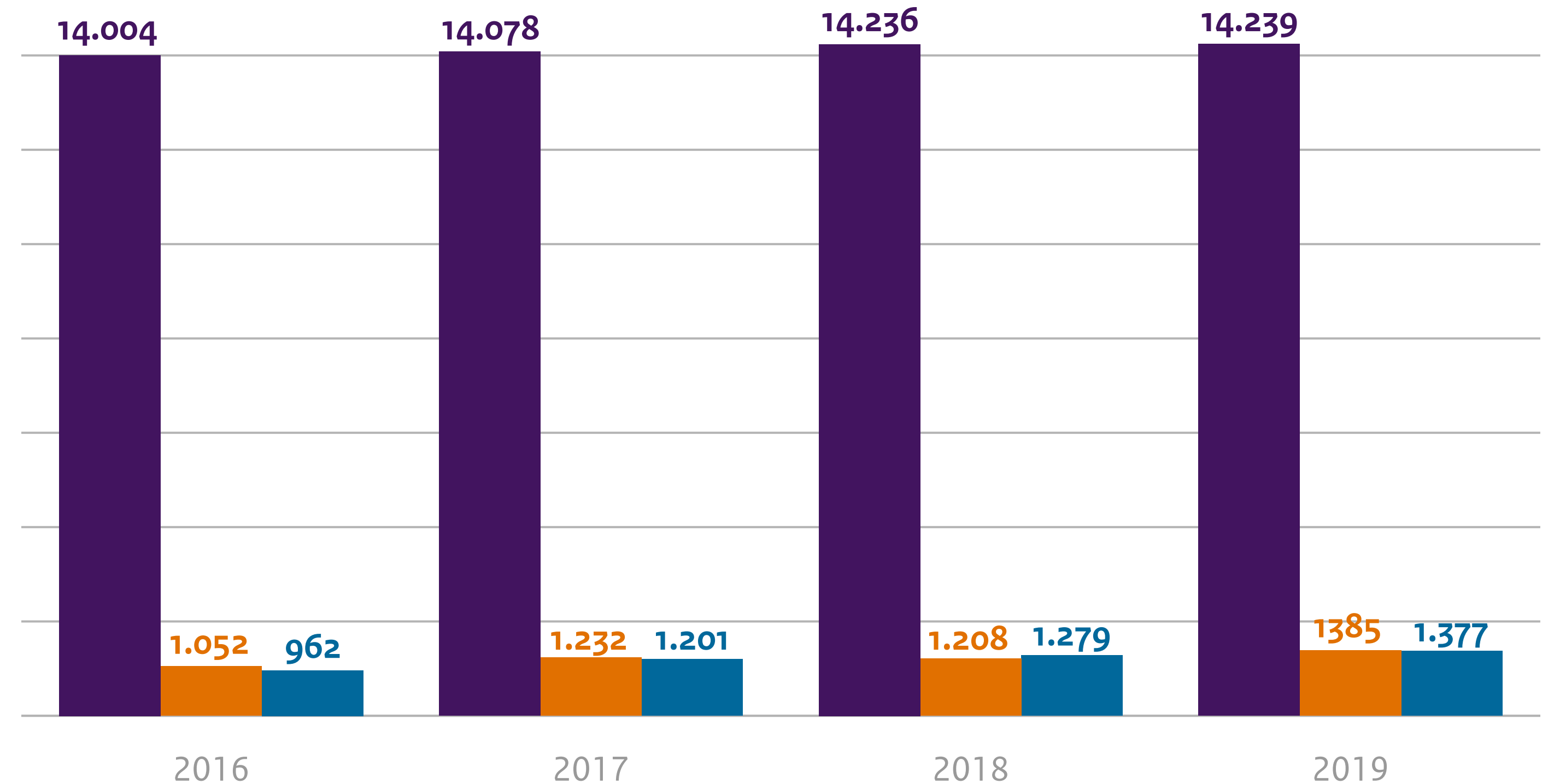
Gebruikte invulvelden:

Datum verstrekking handelsvergunning: 1) 1 jan 2016-31 dec 2016 ...t/m 4)

1 jan 2019-31 dec 2019

Meer info via deze [link](#) naar het jaarverslag 2019. Informatie over **nieuw** ingeschreven handelsvergunningen zijn te vinden via de [Geneesmiddelen informatiebank](#) (button 'specifiek zoeken') (uitgelezen op d.d. 2 dec 2020).

Aantal handelsvergunningen en aantal intrekkingen. 2016-2019

■ aantal ingeschreven
■ aantal intrekkingen
■ nieuw ingeschreven

- Het aantal **ingeschreven** handelsvergunningen en aantal intrekkingen uit de jaarverslagcijfers van het CBG betreft humane geneesmiddelen m.u.v. homeopathisch, kruiden en centrale aanvragen.
- **Intrekkingen** zijn inclusief intrekkingen van aanvragen die nooit tot een daadwerkelijke registratie hebben geleid.
- Het aantal **nieuw** ingeschreven middelen in de Geneesmiddelen informatiebank omvat alle middelen (inclusief homeopathisch, kruiden, en centrale aanvragen).

N.B. Van het aantal nieuwe handelsvergunningen die op de markt komen, is niet bekend of dit nieuwe werkzame stoffen betreft, of een nieuwe indicatie op basis van een bestaande werkzame stof.

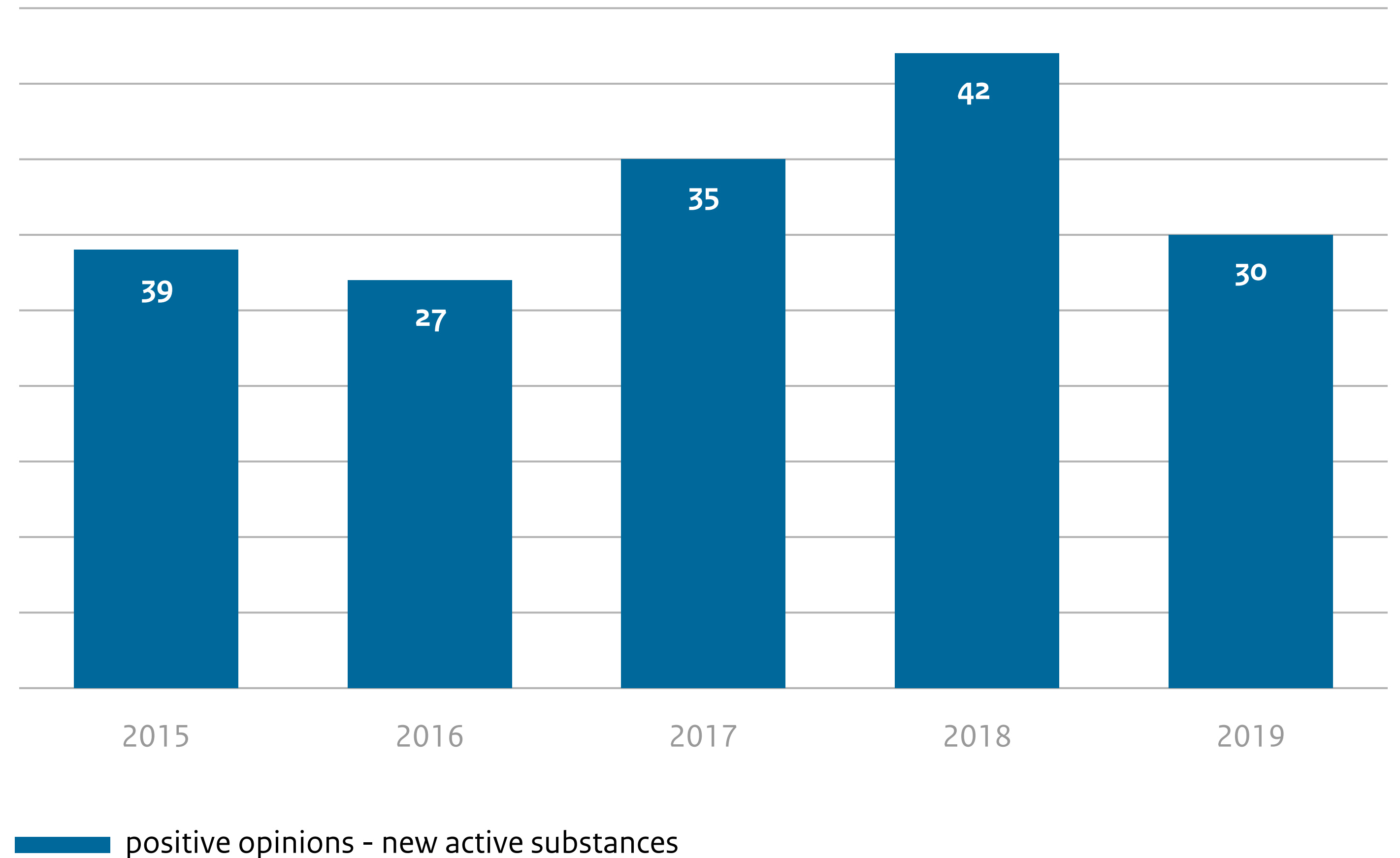
Aantal nieuwe werkzame stoffen **op de markt**

Definitie: Nieuwe werkzame stoffen worden allemaal via de centrale procedure geregistreerd door de European Medicines Agency en gepubliceerd in het jaarverslag.

Bron: EMA 2019 Annual Report

Meer info via deze [link](#)

Aantal nieuwe werkzame stoffen op de markt. 2015-2019

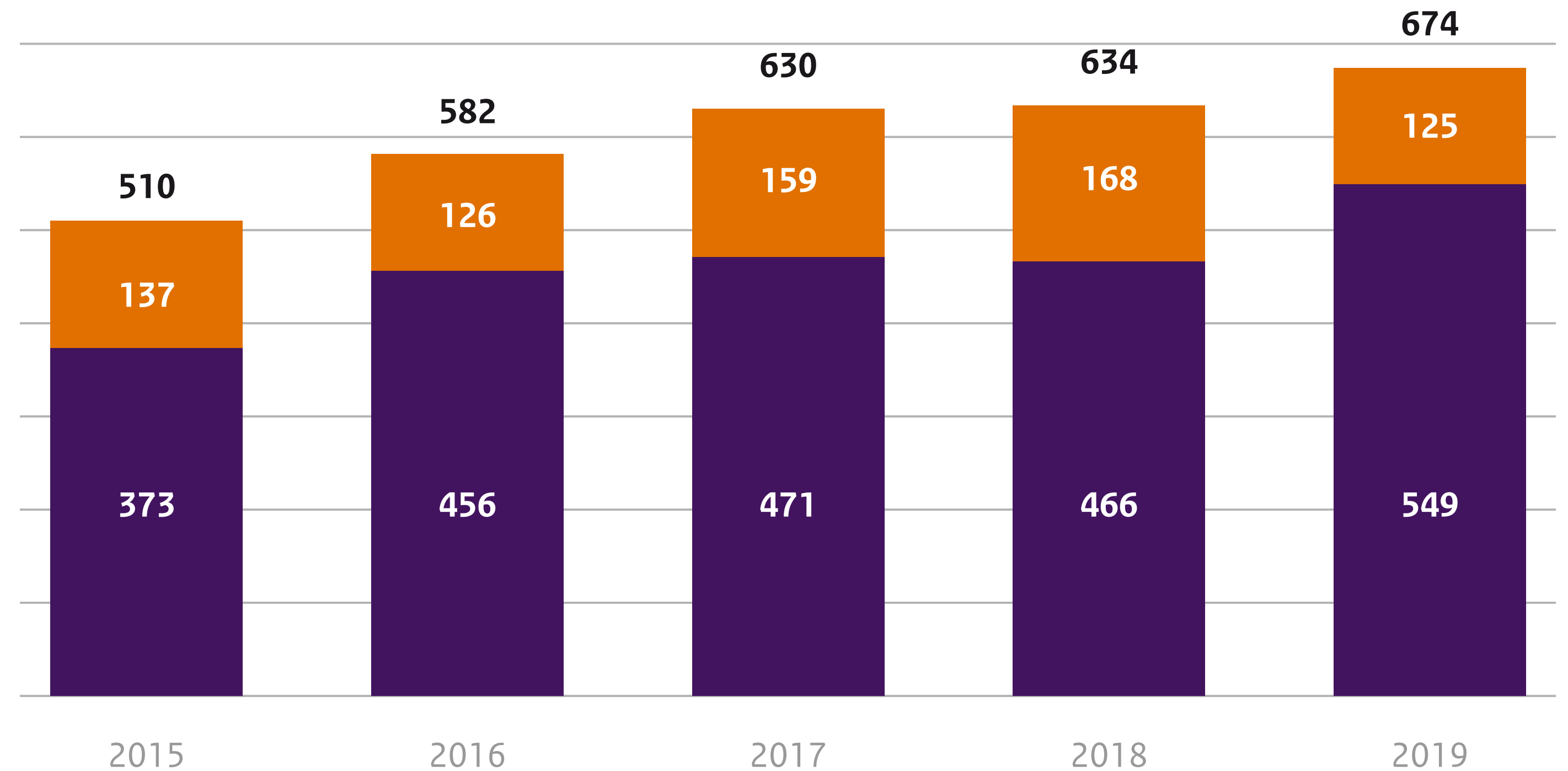
Ontwikkeling geneesmiddelen (1/2)

Definitie: Aanvragen door geneesmiddelenfabrikanten voor 'scientific advice' bij de European Medicines Agency zijn een indicator voor geneesmiddelen die in de in ontwikkeling zijn (in de pijplijn zitten).

Bron: EMA 2019 Annual Report

Meer info via deze [link](#)

Scientific advice and protocol-assistance request received. - total

■ Protocol assistance and follow-up requests
■ Scientific advice and follow-up requests

- During a medicine's development, a developer can request guidance and direction from EMA on the best methods and study designs to generate robust information on how well a medicine works and how safe it is. This is known as scientific advice
- Protocol assistance is the special form of scientific advice for developers of designated orphan medicines for rare diseases

Ontwikkeling geneesmiddelen (2/2)

Definitie: Een andere indicator voor geneesmiddelen die in ontwikkeling zijn (in de pijplijn zitten), zijn het aantal geregistreerde klinische trials.

Bron: EU Clinical Trials Register
(uitleesdatum: 30 november 2020)

Gebruikte invulvelden:

Trial Status: 1) Ongoing en 2) Completed

Trial Phase: Phase One, Phase Two and Phase Three (gecombineerd)

Date range: 1) 1 jan 2015-31 dec 2015 ...t/m 5) 1 jan 2019-31 dec 2019

Meer info via deze [link](#) (button 'advanced search')

Clinical trials with a EudraCT protocol in trial phase 1, 2 & 3.

Jaar	2015	2016	2017	2018	2019
Clinical trials with a EudraCT protocol in trial phase 1, 2 & 3 – status 'ongoing'	1.144	1.114	1.343	1.848	1.901
Clinical trials with a EudraCT protocol in trial phase 1, 2 & 3 - status 'completed'	1.622	1.289	981	827	336

The European Union Clinical Trials Register allows you to search for protocol and results information on:

- interventional clinical trials that are conducted in the European Union (EU) and the European Economic Area (EEA)
- clinical trials conducted outside the EU / EEA that are linked to European paediatric-medicine development

Extra toelichting bij definities

Diagnose Behandel Combinatie (DBC)

Geneesmiddelen die onderdeel zijn van een DBC = alle geneesmiddelen die onderdeel zijn van een bepaalde behandeling in een ziekenhuis, tenzij het een add-on geneesmiddel betreft.

DBC staat voor Diagnose Behandeling Combinatie. Het is de naam voor een bepaalde behandeling in een ziekenhuis. In een DBC zitten alle kosten van de behandeling, dus ook de foto's, de laboratorium-onderzoeken en de verpleging. Ook geneesmiddelen vallen onder een DBC, tenzij het een add-on geneesmiddel is.

Add-on geneesmiddelen zijn geneesmiddelen die apart van de behandeling (dus naast het DBC-zorgproduct) in rekening kunnen worden gebracht. Deze geneesmiddelen staan in de NZa Prestatie en tarieventabel add-on geneesmiddelen, ook wel de 'add-on geneesmiddelenlijst' genoemd.

[Terug naar pagina 3](#)

Geneesmiddeltekorten

Dit kerncijfer betreft het aantal geregistreerde geneesmiddelen dat (tijdelijk) niet of onvoldoende beschikbaar is, zoals (meestal door apothekers) gemeld bij KNMP Farmanco (paarse balken in de grafiek). Farmanco rapporteert op het moment dat een apotheker in zijn praktijk een tekort heeft en het tekort langer dan 14 dagen duurt. De cijfers maken geen onderscheid in het aantal tekorten waarbij er uitgeweken kan worden naar bijvoorbeeld een vergelijkbaar alternatief.

Leveranciers melden ook mogelijke tekorten bij het Meldpunt Geneesmiddeltekorten en -defecten (oranje balken in de grafiek). Een melding betekent dat de fabrikant een verwachte leveringsonderbreking heeft gemeld. Dit betekent niet dat er ook daadwerkelijk een tekort ontstaat.

[Terug naar pagina 14](#)